

Zondag 27 januari 1918 – enige editie

Voor de Belgische wezen.

Gisteravond hebben de heren Mr. Frans Wittemans en Emiel Hullebroeck een weldadigheidsavond in de Diligentia gegeven ten bate van de Belgische oorlogswezen.

Ten einde doelmatig bij te dragen tot de met zoveel toewijding begonnen onderstand van het nationaal hulp- en voedingscomité, stichtte een groep personen het Tehuis voor Wezen, met het doel weeshuizen op te richten, welke de kinderen zullen opnemen, die, om redenen uit de oorlog voortgevloeid, van hun natuurlijke steun beroofd zijn. Weeshuizen zullen nabij alle grote steden en in elke provincie tot stand worden gebracht.

Er is begrijpelijk veel geld nodig voor de verwezenlijking van dit doel, daarom is een middencomité voor het buitenland opgericht. En om het fonds van dit laatste comité te versterken – deze liefdadigheidsavond!

Mr. Wittemans heeft een voordracht gehouden over België door de eeuwen heen, zijn historische en culturele eenheid. Uitvoerig heeft de spreker de vraag beantwoord, welke men zich nog zo vaak in Nederland stelt: is België wel een nationale eenheid?

Hullebroeck trad tweemaal met liedjes op: Koningin der Belgen, Het landje van belofte e.a.

Als derde nummer stonden lichtbeelden van Vlaanderens en Wallonië's kunstschaten en natuurschoon op het programma, wat bij de aanwezigen – jammer, dat de opkomst niet groter was! – zeer in de smaak viel.

Londen, 26 januari. Officieel avondbericht: Hedenochtend is een vijandelijke overvalafdeling door ons geweer- en machinegeweevuur ten noorden van Passendale verdreven. Het vijandelijke geschut toonde in de loop van de ochtend enige bedrijvigheid in de nabijheid van Ramskapelle.

Havre, 26 januari. Officieel weekbericht van 18 tot 25 januari. Gedurende de afgelopen week heeft de vijandelijke werkzaamheid zich geuit in een geschutsactie van middelmatige hevigheid op de eerste linies, alsmede op de verbindingslinies. We hebben geantwoord met vernielingschoten op de vijandelijke verdedigingswerken en talrijke batterijen buiten werking gesteld. Vijandelijke patrouilles werden voor Ramskapelle en Bikschote teruggeworpen.

Vijandelijke vliegtuigen hebben De Panne verscheidene keren beschoten, evenals verschillende punten op onze eerste linie. Onze vliegtuigen waren zeer bedrijvig en hebben verscheidene vluchten ondernomen ter regeling van het geschut. Ons afweergeschut heeft een Duits vliegtuig neergeschoten, dat bij Luigem tussen de vijandelijke linies neerkwam.

Havre, 26 januari. Heden heeft generaal Alfieri, Italiaans minister van oorlog, een bezoek aan koning Albert in het hoofdkwartier gebracht. Hij had tevens een onderhoud met generaal de Ceuninck, minister van oorlog, en heeft het front bezocht.

Havre, 26 januari. De ministerraad heeft, na beraadslaging over de buitenlandse politiek en de kwestie der levensmiddelenvoorziening in het bezette gebied, de voorwaarden overwogen tot de oprichting en de werking van een lichaam, dat bestemd is om de hervatting van de economische werkzaamheid in België, na de bevrijding van het bezette gebied, te vergemakkelijken. Ten slotte is het vraagstuk

besproken nopens de controle over de soldaten, die uitstel van dienst hebben gekregen.

Van het Belgische gezantschap in Den Haag ontvangen wij onderstaande mededeling:

De N. R. C. van 27 december had het volgende, van dezelfde dag gedagtekend telegram:

"Reuter verspreidt de bewering, dat de Duitsers de Belgische werkhuizen plunderen en vernielen, om de Belgische handel na de oorlog te verhinderen. Duitsland heeft integendeel, reeds alleen in zijn eigen belang, alles gedaan om de verlamde Belgische nijverheid tot het leven terug te roepen. Indien het daar maar ten dele is in geslaagd, ligt de schuld uitsluitend bij Engeland, dat hardnekkig al de pogingen, om de Belgische werkhuizen van grondstoffen te voorzien, heeft afgewezen."¹ Duitsland trachtte tevergeefs de verantwoordelijkheid van de vernietiging van de Belgische nijverheid op anderen te schuiven. De feiten en zijn eigen bekentenissen weerleggen dit echter.

Duitsland is de rechtstreekse aanstichter van de industriële verlamming in België, daar het in 1914 en 1915 alle bestaande voorraden aan grondstoffen in beslag genomen heeft, terwijl het ook

¹ Bedoeld bericht luidde letterlijk: "Door Reuter wordt de bewering verspreid, dat de Duitsers de fabrieken in België plunderen en vernietigen om na de oorlog concurrentie van de Belgische industrie te beletten. Duitsland heeft integendeel reeds in zijn eigen belang alles gedaan om de verlangde Belgische industrie weer tot leven te wekken. Zo het daarin slechts voor een beperkt deel geslaagd is, dan ligt de schuld daarvan uitsluitend bij Engeland, dat alle verzoeken om voor de Belgische industrie grondstoffen beschikbaar te stellen, hardnekkig geweigerd heeft."

aan Duitsland te wijten is, dat de invoer van grondstoffen niet tot stand gekomen is. In augustus-september 1915 werd aan de Britse regering onderworpen en door haar goedgekeurd een stelsel, strekkend om gedurende de oorlog de voorziening der Belgische nijverheid in te richten, onder internationale waarborgen, overeenkomend met die, welke de voorziening van levensmiddelen beschermen. Er bleef nog slechts, om de Belgische nijverheid te redden, de toestemming van Duitsland over. Maar Duitsland weigerde en het ontwerp bleef noodgedwongen onuitgevoerd.

In een door de pers openbaar gemaakte brief, stelde de Britse regering officieel de verantwoordelijkheid van Duitsland vast. De Duitse overheid heeft vervolgens de werkloosheid nog vergroot door openbare werken te verbieden en werkhuizen, alsmede metaal en lederwaren, voor oorlogsdoeleinden op te vorderen. Hierna voerde het het barbaarse stelsel in van de wegvoering van arbeiders voor gedwongen werk in Duitsland, een stelsel, dat het na enige maanden officieel heeft moeten opschorten, gezien de opstand van het wereldgeweten, maar om het dadelijk te vervangen door de werkdwang der burgerbevolking voor oorlogswerken, op bevel van de militaire overheid. Dat stelsel is nog steeds in zwang in de etappegebieden der beide Vlaanderen, en die van Henegouwen, Namen en Luxemburg.

Tevens werd de methode der opvoeding veralgemeend en onder meer toegepast op de natuurlijke en gemaakte voortbrengselen, op het gereedschap, de motoren, alsmede de levende en mechanische vervoermiddelen.

Eindelijk werden fiscale en bestuursmaatregelen getroffen om de laatste afzetgebieden van de Belgische voortbrengselen in onzijdige landen af te sluiten.

Die feiten zijn onweerlegbaar en worden gestaafd door de zeer talrijke officieel uitgevaardigde besluiten en verordeningen der Duitse overheid.

Thans is de plundering van de laatste economische hulpbronnen van België zo hoog opgevoerd, dat men stelselmatig alle machines uit de tot stilstand gebrachte fabrieken weghaalt, nu eens om ze in Duitsland weer ineen te zetten, dan weer om ze te vermorzelen en als kanonschroot te gebruiken. Het doel van die maatregelen van verwoesting is tweeledig: ten eerste de Duitse oorlogsnijverheid bevoorraden, ten tweede de mededinging van België vernietigen en later de Belgische industrie aan zich te onderwerpen voor de behoeften van eigen herstel en eigen hernieuwde uitrusting met werktuigen.

De in verband daarmee door de Belgische regering bijeengegaaarde bewijzen zijn afdoende.

Het is kenschetsend, dat over het algemeen de taak van de stelselmatige leeghaling van de werkhuizen is toevertrouwd aan Duitse industriëlen, rechtstreekse mededingers van de Belgische. Sommige hebben van hun officiële hoedanigheid gebruik gemaakt om achter fabrieksgeheimen (bijvoorbeeld in de fabriek van kunstzijde Obourg) en persoonlijke uitbatings- en handelsmethoden te komen.

Anderzijds zijn bekentenissen aan bevoegde personen ontglipt, door de Duitse pers overgenomen, welke geen twijfel laten. Die bekentenissen lopen over de jaren 1915-1917, stemmen overeen en worden nauwkeuriger naarmate de oorlog langer duurde. Tal van bekentenissen zijn opgenomen met facsimile in het werk van F. Posselecq, verschenen in 1917: "Les déportations belges à la lumière des documents allemands". (De Belgische wegvoeringen in het licht

der Duitse documenten). In verschillende daarvan werpt Duitsland waarlijk het masker af. Ten bewijze kan men zich beperken tot een enkele nijverheid, namelijk die van het glas.

Dr. Götze, voorzitter van de vereniging van glasinindustriëlen van Duitsland deelde in de "Wirtschafts Zeitung der Zentralmächte" (nummer 40 van 10 november 1916) mede, dat de door het Duitse bestuur getroffen maatregelen uitwerking hebben gehad en moeten doorgaan tot doel te hebben "op definitieve wijze de mogelijkheid van niet te controleren verzendingen van Belgisch glas naar buitenlandse onzijdige landen te verhinderen".

En betreffende het feit, dat Duitsland de vernietiging van de fabrieken met een militair doel voortzet zonder aanzien van de Belgische economische behoeften noch van het volkenrecht, is het voldoende de volgende stukken te citeren uit een officieuze nota, verschenen in de Norddeutsche Allgemeine Zeitung nr. 392 van 18 december 1917, waarin Duitsland stellig schuld erkent.

Al de in België getroffen maatregelen zijn ingegeven door oorlogsnoodzaak. De exploitatie onder militair toezicht van Belgische fabrieken voor het herstel van locomotieven en auto's, alsmede ter vervaardiging van materialen voor het front, geschiedt om de Duitse nijverheid te ontlasten en transport uit te sparen.

De weghaling van machines en andere werktuigen uit de Belgische fabrieken, is nodig geworden, doordat geheel de Duitse nijverheid werkt aan de uitvoering van bestellingen van oorlogsmateriaal. Door de binnenlandse markt te ontlasten van alle vergrotingswerken van fabrieken, bespoedigt men de aanmaak van munitie en andere dingen. Ten gevolge van de grote bedrijvigheid van de hele Duitse nijverheid wordt er druk gebruik gemaakt van mechanische en andere werktuigen, ze moeten van tijd tot tijd gedeeltelijk door

nieuwe machines vervangen worden, terwijl anderzijds wisselstukken snel vlakbij het werk moeten kunnen worden gebracht, indien men de productie van oorlogsmateriaal niet wil zien verminderen. De daartoe gebruikte machines en werktuigen worden natuurlijk uit de Belgische fabrieken genomen. De vernietiging van gehele werkhuizen met het oog op de aanmaak van kanonschroot geschiedt om de ijzer en staalproductie in Duitsland op peil te houden of zo mogelijk nog te doen stijgen. Het is niet alleen nog mogelijk, maar vanzelfsprekend, dat, in de waardebepaling van alle maatregelen der militaire overheid, de kwestie der voortzetting van de arbeid in enige werkhuizen van het bezette land ondergeschikt moet zijn aan de overwegingen om het leven van de Duitse soldaten te sparen en dus feitelijk om nationale kracht te beschermen.

Als men na die bekentenissen, een officieel telegram uit Berlijn van 27 december 1917 leest, overgeseind naar onzijdige landen, om opnieuw te bevestigen, dat Duitsland reeds, alleen in zijn eigen belang, alles heeft gedaan om de verlamde Belgische nijverheid tot het leven terug te roepen is men eens te meer verplicht vast te stellen, dat de keizerlijke overheid haar voortdurende knevelarijen in bezet België verzwaart door een opzettelijk gebrek aan oprechtheid.

Uit België.

Aan het Eindhovens Dagblad wordt uit Turnhout gemeld, dat de Duitse overheid de maximumprijzen heeft vastgesteld op: 83 F voor tarwemeel, geleverd aan de bakkers; 75 F voor tarwe uit stapelplaats of molen; 48 F voor masteluinmeel; 44 F voor roggemeel; 41 F voor masteluin; 37 F voor rogge en 22 F voor zemelen.

Te Oostmalle is een verordening aangeplakt tot opeising van de nog aanwezige voorraden koren en meel uit het oogstjaar 1917 en vroegere jaren.

Uiterlijk op 15 februari aanstaande moet alles uitgedorst en aangegeven zijn. Nalatigheid leidt tot verbeurdverklaring en straffen van vijf jaar hechtenis of (en) 20.000 mark boete.